

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 15. (75.) évf.

1. szám. 2005 január

Ára: 7000 lej, előfizetőknek: 5000 lej

„Tömöríteni” az unitáriusokat!

Dr. Szabó Árpád püspök újévi körlevele

„Szeretett Híveim, Lelkészársaim, Ünneplő Gyülekezetek!

Újév napján messzi útra indulunk. Érthető, hogy mindenki előre tekint, távlatokat fürkész, tervez, és feladatokat lát maga előtt. Mi reménnyel és bizakodással tekintünk az érkező idő felé, mert tudjuk, hogy az új évet boldoggá tenni, magunknak boldogságot teremteni, elsősorban rajtunk múlik, a mi közös feladatunk.

Általában háromféleképpen lehet elindulni az új évben.

Az első lépés az álmodozóké, akik az új esztendőből csak új örömeket és élet-szépítő álmokat várnak. Beteljesedést. De annál keserűbbek a könnyek, ha a valóság adós marad álmaikkal.

A második, az aggodalmaskodó, félnék emberek lépése. Mindig félnék a holnaptól, szívük sohasem nyugodt, hiszen a fényben is árnyékot látnak és keresnek.

A harmadik lépés a hívő emberé. Nyugodt, mert tudja, hogy semmi sem változik. A naptár nem változtatja meg, csak kíséri az időt, mint a kilométerkő az országutat. Tudja, hogy az új évben is lesznek örömei és bánatai, gondjai és kísértései, boldog pillanatai. Nyugodt, mert tudja, hogy Isten ebben az évben is szeretni fogja, és várni fogja, hogy erőt adjon, utat mutasson, megvigasztaljon és megáldjon. Nyugodt, mert csak egy nyugtalansága van: hogy ebben az évben se szakadjon el Istentől.

A hívő ember tudja, hogy életét nem változtatja meg az idő – ez az ő bölcsessége. De tudja azt is, hogy Isten sem változik meg – ez az ő hite. És ha új évet akar, jobbat, igazabbat, boldogabbat, neki kell megváltoznia – ez az ő reménysége.

Ezért kezdjük az új évet bölcsen, de mindig hittel, reménnyel és szeretettel.

Minden új év, így a mostani is, számunkra új meghívás minden eddiginél nagyobb feladatokra. Ahogy nőnek, terebélyesednek feladataink, úgy növekedünk mi magunk is. Nem niábabelő, erőnket felemésztő robotot végzünk, ha-

Emberszeretetünk attól ered, aki maga a szeretet: Istentől. A hívő embernek minden embertársában Istennel kell találkoznia. Nyitottnak kell lennie a másik ember felé; őszinte segíteni akarással, igazi szeretettel kell embertársa felé fordulnia. Ez pedig elválaszthatatlan az Istenben való hittől. A hit erejében válhatunk képessé minden emberben felfedezni Istent, mindenkit Istenben értékelni és szeretni. Isten az emberben akar velünk találkozni. Nem szerethetjük Istent az ember nélkül, de az embert sem Isten kizárásával.

Ez legyen a mi életprogramunk az érkező évben. Vállaljuk felelősen ezt a

nem célratoró munkát, szolgálatot, amely nekünk és embertársainknak áldást hoz.

Mint egyháznak, de mint embernek is hivatásunk és konkrét feladatunk az embert szolgálni. Jézus parancsolata ma is érvényes: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” Mi szeretjük az embert, a friss gondolatokat, a hajnalszagú merész álmokat, a nagy akarásokat, a mindig fennebb vivő szárnyakat. Szeretjük a nagy tetteket, az embert, aki vállalja életét, s érte meghalni is kész.

programot. A hívő, s egyben nagykorú ember, maga felelős minden cselekedetért. A lelkéért is. Istentől kapott mindent, tehát neki kell számot adnia mindenről. Minél nagyobb a vagyon, amit kapott, és mennél nagyobb a lelki örökség, annál nagyobb a felelősség. Éppen ezért az embernek hűnek kell lennie, aki azon a helyen, ahová állítatott és azokkal a tehetségekkel, amelyeket kapott, becsülettel

folytatás a 3. oldalon

A nekünk adott idő

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90,12)

Az idő Isten adománya, az a keret, amelyben élünk. Az emberek, hogy tájékozódni tudjanak az idő végtelenjében, azt napokra, évekre, évtizedekre, -századokra, sőt évezredekre osztották.

A zsoltárfő az emberi élet hosszát hetven-nyolcvan esztendőben jelöli meg. Az élet lehet ugyan rövid vagy hosszú, ennél azonban sokkal fontosabb az, hogy a hangsúlyt hová tesszük, hogy osztjuk be életnyi időnket.

Isten örökkévalóságához mérve életünket elmondhatjuk, hogy a nekünk kimért idő rövid. Az évek olyan gyorsan telnek, mintha repülnének. Az emberi életet éppen annak rövidsége teszi halálosan komollyá. Sietnünk kell, hogy az Isten által nekünk rendelt feladatokat maradéktalanul elvégezhessük.

Isten mindenkinek adott talentumokat bizonyos munka elvégzéséhez. Az embert sokszor lesújtja porszemnyi volta, kicsinységének tudata. Az Atyának minden embergyermeke fontos. Az ember és Isten közös ügye, érdeke, hogy mindenki betöltse helyét, -elvégezze a rá váró munkát. Megszívlelendő Emersonnak fiához írt intelme: „Azt a munkát, amit mi végzünk, helyettünk senki el nem végezheti... Dolgozz hát, fiam, serényen. Végezz el mindent a maga idejében. Akkor majd ráérsz arra is, hogy mások helyett dolgozz. Ez az igazi nyereség. Ne halogass, ne tégy félre soha semmit, mert a halogatás halálos nyavalya. Legyen mindig valami üdvös-hasznos dolog a kezed ügyében. Akármilyen, csak foglalkozzál vele szeretettel, mert az mindig javadra szolgál.”

Emerson szerint az alaposan és jól elvégzett munka teszi emberhez méltóvá az életet. „Azután szoktasd hozzá magad, fiam, ahhoz is, hogy munkádat alaposan végezd: szívvel-lélekkel, legjobb belátásod, teljes tehetséged szerint. Így lassan-lassan kitűnsz társaid közül. S bizonyára akad majd olyan munkakör, ahol még az irigység is neked fogja adni a dicsőség pálmáját. Ez a nemes, lankadatlan munka egyúttal szép és nemes gondolatok hordozója, s életünknek igazi remekműve. Ez boldogít minket leginkább ezen a földön.”

Az idő: pénz – tartja a mondás. Az idő arany, az idő érték. Ahogy nincs épeszű ember, aki az aranyat az utca porába szórná, ugyanúgy az okosan gondolkodó ember tudja, hogy az időt nem szabad üres, léha dolgokkal eltölteni.

Az idő komoly, mert csak egyszer adatik. Egy napot nem lehet kétszer megélni, mert elmúlik, s ami elmúlt már, azt visszahozni nem lehet.

Nem az évek száma az érték, hanem a megélt élet minősége, tartalma. E megállapítás igazságát támasztja alá Jézus élete is. Nyilvános tanítói-prófétai működése csak három évre terjedt ki ugyan, ám e rövid idő alatt úgy szólt, cselekedett, szolgált, hogy örök értékű nyomot hagyott az emberiség életében. Tanítása az az iránytű, amellyel tájékozódhatunk a sok ismeretlent rejtő időben.

Íróasztalomon két munkanaptár fekszik. A 2004-es és a 2005-ös. Forгатom a múlt évit, felidézem az eltelt tizenkét hónap eseményeit. Most már világosan látom, mit végeztem, mit mulasztottam el, mit tettem helyesen és mit nem.

Kezembe veszem ezután az idej naptárt, a 2005-öst, bizonyos teendőket előre beírok, megpróbálom megtervezni az évet. Célokat tűzök magam elé, amelyeket szeretnék elérni.

Használjuk fel okosan a nekünk adott időt, s engedjük szóhoz jutni a szívünket is! Igaza van Saint-Exupérynek, amikor a Kis herceggel kimondatja az emberi élet nagy igazságát, hogy tudniillik igazán jól csak a szívvel lát az ember. Tartsuk nyitva szívünk testvérlátó szemét az új esztendőben is!

Úgy áll előttünk az új év, mint egy távolba futó, ködbe vesző ismeretlen út. Milyen lesz az életünk, mit fog hozni a 2005-ös esztendő? Nem tudjuk, mert nem tudhatjuk. Egyet azonban biztosan tudunk, mert megtapasztaltuk a múltban: Isten velünk lesz, ahogy eddig is velünk volt. Az új év első napjaiban az apostoli üzenet ujjong fel bennünk: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” Az apostol figyelmeztetése mindannyiunkhoz szól: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek, ne esztelenül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.”

Használjuk ki a nekünk adott időt képességeink, tehetségeink kibontakoztatására – családjunk, egyházunk, nemzetünk szolgálatára.

Kedei Mózes

*Boldogok a tiszta szívűek,
mert ők meglátják az Istent.*

(Mt 5,8)

Gondviselő Istenünk! Édes Atyánk!

Szívünk őszinteségével, lelkünk tisztaságával keresünk és szólítunk meg Téged az új, 2005. esztendőben is. Igen, látjuk és tapasztaljuk, hogy te ott vagy életünk minden pillanatában, vigyázol ránk, gondunkat viseled víg örömben és néma gyászban egyaránt. Kérünk Istenünk, ölelj magadhoz ebben az új évben is. Áldd meg a családok otthonát és minden családtagot! Vigyázz szeretteinkre bárhol éljenek is a nagyvilágban! Árassz gyermekeidre békét, szeretetet! Tégy munkatársaiddá, Jézus-tanítványokká mindannyiunkat! Hallgass meg imádkozásunkban mindörökké. Ámen.

Benedek Jakab

Új kormány – új program

Mit higgyünk, mit reméljünk?

A 2004. év végén összeállt és a 2005. elején a politikai hullámverésben „karmait próbálgató” Tăriceanu-kormány tavaly december 29-én tette nyilvánossá programját a *Hivatalos Közlönyben*. Alább csak az egyházügyi és oktatásügyi részek újdonságai – vagy az újból elővett régi-ségek – közül szemelgetünk, előrebocsátva, hogy mint minden ilyen dokumentum, ez a kormányprogram is csupán irányvonalakat, többé vagy kevésbé fontosnak tartott politikai szándékokat foglal össze, pusztán „előrevetít” nagymérvű társadalmi változásokat. Mindemellett még nincs nyomós okunk a hatalmon le-

vő kormány valós szándékaiban kételkedni, hiszen ehhez nem is lehet megfelelő tapasztalati háttérünk, másfelől biztatónak látszik már a pusztán tény is, hogy a hazai magyar lakosság érdekképviselete 1990 óta kormány szinten még soha nem volt ilyen mértékű.

A kormányprogram egyházügyi fejezetének újdonságai között kétségkívül a lelkészek teljes állami fizetésének előírnyozása a legszembetűnőbb. A kormányprogramban szóhasználati szinten sem merül fel az egyház és állam szétválasztásának elve, sőt, a kormány kijelenti, hogy „nem akar szekularizálni”. Persze

nagyon is várható, hogy a parlamentben nagy vitát fog kiváltani a lelkészek teljes körű állami bérezésének törvénytervezete.

Nagy hangsúlyt kap a kormányprogramban a meglévő egyházi épületek restaurálásának, illetve újabbak építésének költségvetési támogatása (e tekintetben a 2004. év – vagyis még az SZDP kormányzásának záró éve – eddig szintjelző esztendő volt, reméljük, a lécs még jóval magasabbra emelhető).

A vagyon-visszaszolgáltatási folyamat befejezése a kormányprogramban az 501. törvényre támaszkodik, ám az új kormány ki szeretné terjeszteni a törvény alkalmazási körét a be nem épített belterületekre és a lebontott egyházi ingatlanokra is. Magyarán: a visszaszolgáltatást további kárpótlási területek egészíthetnék ki.

Az egyházi föld- és erdőterületek visszaadása kapcsán a kormány a hatályos törvények adta lehetőségek fölött az állami földtartalékból egészítené ki a jogosult egyházak földjeinek-erdeinek restitúcióját. Ez inkább a mezőgazdasági területek esetében jelentene nagy előrelépést.

Az oktatásügyi fejezet újra előírnyozza a felekezeti oktatás bevezetését – minden szinten (ez az egyházakat elsősorban a középiskolai oktatás sávjában érinti). Az iskolák személyzeti, tantervi és pénzügyi autonómája is prioritást élvez a kormányprogram tükrében, ami azonban – mint minden liberalizálás – vélhetőleg jelentős veszélyeket rejt magában a kis oktatási intézmények számára. A kormány szorgalmazni fogja a tanulók „fejkvótájának” megállapítását, hogy a Tanügyminisztérium ennek ismeretében utalhassa ki az egyes oktatási intézmények számára a költségvetési támogatást. A kormányprogram újra hivatkozik az állami és nem-állami oktatási intézmények egyenlőségének elvére.

Szinte természetes, hogy a kormányprogram felekezeti oktatásról szóló részein világosan felismerhető az RMDSZ keze nyoma, hiszen az ortodoxiában a felekezeti oktatás lényegesen kisebb súllyal esik a latba, mint az e téren számottevő múlttal és tapasztalatokkal rendelkező protestáns és katolikus egyház, illetőleg a magyar oktatáshagyományok esetében.

Tömöríteni...

folytatás az 1. oldalról

és hűséggel sáfárkodik. Az az egyház, nemzet és nép lesz érdemes a jövőre, amely tagjaiban igazabbnak és hűségesebbnek fog találtatni. Hűnek a kevésen, és hűnek a sokon.

A szeretet és hűség jegyében az új évben tovább kell folytatnunk küzdelmünket a külső és belső megújulásért. Tovább kell mélyítenünk vallás erkölcsi életünket, fokozott igényességgel hirdetni az evangéliumot templomainkban, tudatosítani minél szélesebb körben az unitárius hit- és életfelfogásunkat. Folytatnunk kell a gyülekezeti élet jobb megszervezését új munkatársak, férfiak és

nők bevonásával. Tömörítenünk kell az unitáriusokat, az egyháztagokat, de az egyházon kívülieket is, hogy együtt nagyobb erővel megmutathassuk egyházunk valóságát és hitvallásunk értékeit. Tudatosítanunk kell, hogy csak együtt, közösen valósíthatjuk meg Istentől kapott feladatainkat, tölthetjük be hivatásunkat, és biztosíthatjuk helyünket egyházaink és nemzetünk közösségében.

Ezekkel a gondolatokkal és érzésekkel kívánok híveinknek, lelkésztársaimnak, az egyházközsegek, egyházkörök és az egyetemes egyház vezetőinek, és minden jóakarató embernek széles e hazában Isten áldásával gazdag, boldog és békés új esztendőt!

A hagyományos újév-napi fogadás a püspöki rezidencián

Mikó Lőrinc

Száz éve

az *Unitárius Közlöny*t a „Dávid Ferencz Egylet” adta ki dr. Boros György szerkesztésében. A lap ebben az időszakban nem annyira az erdélyi unitárius élet, mint inkább a Dávid Ferencz Egylet tükré volt. (Igaz, nem igaz? – „Az *Unitárius Közlöny* és a *Nők Világa* a legolcsóbb lapok az országban” – olvashatjuk a füzet fedőlapján).

A szerkesztőség első oldalas bevezetőjéből ma is aktuálisnak tartjuk idézni: „Új évi kérésünket, melyet mindenkor elmondottunk, most sem hallgathatjuk el. Szeressék kis lapjainkat s becsüljék és tiszteljék meg azzal, hogy csekély díját küldjék be szívesen és pontosan. Szeressék kis lapjainkat és szeretessék meg másokkal is...”

• Az 1905. évi januári lapszámban boldogva valósággal „szíven ütött” az *Igazmondás és jobbkéz* cím Székely Jenő írása fölött. Száz év után is elgondolkozhatunk hát azon, mi is az adott szó. „Tudjuk, hogy a »magyar ember szava kontraktus« [szerződés]. Ez tisztán azt jelenti, hogy a magyar ember szavában éppen úgy lehet bízni, mint az írásban, s némelyek úgy tartják, hogy még jobban. Mikor valaki a másikkal meg akar egyezni s már-már meg is van az egyezés, azt szoktuk mondani: »Kezet rá.« Ha valaki kezét adta a szavára, azt már meg nem másítja.” O tempora, o mores! – sóhajthatnak fel, akiktől még nem idegen a klasszikus műveltség (és erkölcsi kultúra) szelleme. Hiszen manapság jószerevével csak politikai és gazdasági szélkakasokról olvasunk-látunk-hallunk, kijátszásokról és szerződészegésekről, csalásokról és sikkasztásokról, mégpedig nemzetiségre való tekintet nélkül. S vajon szűkebb környezetünkben – például munkahelyünkön – valóban „kontraktus”-e, ha valaki valamit megígér? Van-e valaki köztünk, aki „vakon” mer bízni másban?

• A Dávid Ferencz Egylet 20. évének közgyűlésén mondta Józán Miklós budapesti lelkész az ünnepi alkalmon jelen levő lutheránus és zsidó hitközség papjaira utalva: „Minő nagy változás! Hajdan halált kiáltottak a más hitű emberek Dávid Ferenczre. Ma áldják őt, kiből kora megbotránkozott. Nem veszitek észre, hogy a gyászos multért kezd elégtételt szolgáltatni a jelen; hogy az igazság győzelmének napja bontakozik ki a sötét homályból; hogy Dávid Ferenczünk lelke örömmel tekint le az égből, látva, hogy

neve egyesít és nem elválaszt, hogy az igazság keresésében az ő hivei nem félnek kezét fogni, munkálni azokkal, kik a hit berkében másként imádkoznak!”

• „Magaskori unitárius nők. Déli Californiában, az amerikaiak Olaszországában, az unitárius nők gyönyörű hosszú étellel dicsekedhetnek. Egy papi beköszöntő ünnepélyen legérdekesebb jelenés, három kedves öreg nő volt, a kik

egész életükben unitáriusok voltak. Mídon egyik teremben véletlenül egymás mellé kerültek, nagyon megható képet nyújtottak. Egyik, Springné asszony (Rebeka néni), a ki 94 éves, az ünnepélyt azzal tette emlékezetessé, hogy elszavalt egy költeményt. A másik Severancéné asszony 88, a harmadik, Foord 94 éves. Ezek aztán derék és lelkesítő példát nyújtanak a nőknek!”

(jk)

Örökkévaló Isten, mennyei őrző pásztorunk!

Egy újabb esztendő reggelén így szólítunk meg téged a zsoltárossal: Örökkévaló Isten!

Igen, Uram, mert neved örökkévaló, téged fognak emlegetni nemzedékről nemzedékre, mert ezer esztendő előtted anyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt, mint egy őrültásványi idő éjjel.

Minden esztendő fordulóján ólomsúlylal nehezedik ránk a múlandóság örök törvénye, és különös hangsúllyal éljük át azt az érzést, hogy csak „tegnapiak vagyunk és semmit sem tudunk”. Ilyenkor fokozott mértékben érezzük mulandóságunkat, hogy „napjaink olyanok a földön, mint az árnyék, nincs állandóságuk”. Mulandóságunk tudatával, de benned bízó hittel léptük át e reggelen is hajlékodnak küszöbét, hogy kifejezzük Beléd-, és a holnapokba vetett bizakodó hitünket, hogy oltalmadba helyezzük életünket, szeretteink sorsát.

Mert van-e csodálatosabb vallomás újesztendő reggelén, mint a zsoltárosé: „De én bízom benned Uram, valom, te vagy Istenem, kezeden van sorsom, éppen ezért parancsolataid útján járok, mert bizakodó szívem adsz nekem.”

Ezért jöttünk be kapuidon hálaénekekkel, udvaraidba dicsérettel, hálát adni neked és áldani fenséges, szent nevedet, mert jó vagy, örökké tart szereteted és hűséged nemzedékről, nemzedékre.

Köszönjük Istenünk, hogy az elmúlt esztendőben is vigyáztál életünkre, szeretteinkre, javainkra, és megajándékoztál szülői, hitvesi, gyermeki, baráti, szolgatársi, rokoni, jószomszédi és hittestvéri szeretettel.

Köszönjük, hogy alkalmakat és lehetőségeket adtál arra, hogy ne csupán anyagiakban, hanem szellemiekben és lelkiekben is gyarapodjunk.

Köszönjük, hogy megőrizted gyülekezetünk lelki egységét.

Köszönjük, hogy alkalmakat teremtettél a közös együttlétekre, mert való

igaz, hogy csak ott születik élet és áldás, ahol az atyafiak békességben élnek egymással.

Köszönjük, hogy a múlt esztendőben sem „maradtál el, s el sem távoztál tőlünk”, hanem a mi őrizőnk maradtál jártunkban és keltünkben.

Köszönjük a tiszta beszédet, az evangéliumot, a vasárnapi szót, a reménynek biztató és a vigasztalásnak simogató szavait, s hogy az igazságnak kapui vasárnapról vasárnapra nyitva várták a nemcsak kenyérré, de jó szóra éhező lelkeket.

Bajainkban oltalmazóink, ügyeinkben gyámolítóink, fásultságunkban ösztönzőnk voltál, és megértetted velünk, hogy a kihívások, a sokszor akadályoknak tűnő dolgok lehetőségek is lehetnek, ha helyesen ismerjük fel azokat.

Bocsásd meg nekünk, ha néha rossz döntéseinkért téged okoltunk, pedig bizonyára mi nem voltunk elég tisztánlátók, határozottak, elszántak és bátrak.

Bocsásd meg nekünk, ha néha zúgolódtunk ellened, mert botor módon a mi megvalósításainkat, eredményeinket nem a magunk lehetőségeihez mértük, hanem másokéhoz.

Bocsásd meg nekünk, ha cselekvők helyett néha álmodozók, „felleghajtók voltunk”.

Arra kérünk, az újesztendő reggelén, hogy áldj meg szellemi, lelki és testi erővel, és adj újabb lehetőségeket a jóra.

Adj komoly célokat és a célokhoz lelkes akarást, elszánt kitartást.

Add, hogy minden körülmények között ragaszkodjunk az igazsághoz, és rendületlenül higgyünk a szeretet és a jószág mindenhatóságában.

Ne engedd, hogy befészkelje magát életünkbe a szorongás, a lemondás, a holnapoktól való félelem. Ne engedd, hogy tanyát verjen ifjaink szívében a jövőtlenség érzése, hanem töltsd be lelküket megmaradásba vetett reménységgel, helytállással és hithűséggel.

Ragyogtasd ránk orcádat, áldj meg, és újíts meg bennünket. Ámen.

Józsa István Lajos

Egyvel kevesebb az igazakból...

2004 karácsony nagyhetében hunyt el Szabó Gyula író.

1930. szeptember 11-én született. A homoródalmási gyermekkor és a székelykeresztúri iskolaévek jellemformáló hatását többször is hangsúlyozta írásaiban. A *Gondos atyafiság* című regénytrilógiája tette ismertté az '50-es években. Kolozsváron élt és az *Utunk*, majd a *Helikon* című irodalmi folyóirat munkatársaként dolgozott. Tagja volt a Magyar Írószövetségnek is.

E rövid életrajzi vázlat, valamint fontosabb műveinek alábbi felsorolása csupán adatszerűen villantja

Sokat és naponta írt Szabó Gyula. Egyszerre több kéziratot is dolgozott. Az elmúlt három évben több műve is megjelent. Legutóbb a *Képek a kutyaszoritóból* című négykötetes műve kavart port a hazai irodalmi körökben. Ebben egyszerűen és igazsággal vall az elmúlt évtizedek erdélyi magyar irodalmi életéről. Nemrég újból megjelent a sokak által várt *Gondos atyafiság*, két kötetbe szerkesztve. Ez az a regény, amelynek eseménysoara, a szereplők szokás- és jellemvilága nem csupán a szülőfalu – Homoródalmás –, hanem több erdélyi falu XX. század közepére jellemző világát is híven tükrözi. Napvilágot látott *A sátán*

„Szellemünk alaptermészete a nyugtalanság, s ebből az áll elő, hogy hol az élők háborgatják a holtakat, hol a holtak az élőket, és valóság lesz a »szellemjárás« még akkor is, ha csak lábszár-csontokat tesz-vesz az eleven kutató szellem. Sokáig az örök életet is ilyennek hittük-képzeltük: a test a lábbal együtt elporlik, de a szellem örökké jár s vándorol.”

fel Szabó Gyula életpályáját. Emellett viszont vajmi keveset árulnak el nemes egyszerűségéről és egyenes jelleméről az itt-ott megjelenő adatok, szakmai méltatások.

Nehéz száraz adatokkal írni arról az emberről, aki e sorok íróját az elmúlt években egyfajta „almási háziléányaként” – ahogyan ő nevezett egyik kötetének ajánlójában – gyakran fogadta otthonában, és felejtethetetlen beszélgetések során osztotta meg életének megannyi apró szeletét.

Szabó Gyula azok közé az írók közé tartozott, akik korán felismerve az átkosnak nevezett rendszer visszásságait, nem voltak hajlandók kiszolgálni azt. Kéziratai inkább maradtak az íróasztal fiókjában, semhogy átírja őket az éppen uralkodó „normák és ideológiák” elvárásai szerint. Aztán az idők változtak, és mindenek mellett betegsége is megtanította arra, hogy az időszerű közéleti és politikai helyzetekhez mindenkor kellő nyugalommal, de annál mélyebb bölcsességgel viszonyuljon. Úgy tűnt, az idők változtak, de számára mégsem hozták meg a méltó népszerűséget, sikert. Voltak és vannak mások, akik ma annak az erdélyi magyar írói társadalomnak a kitüntetettjei, melyből őt sikerült kiszorítani. Szabó Gyula nem szerette a „nyomulást”, a helyezkedést – ezt ő maga vallotta. Sokkal fontosabb volt családja – gyermekei, unokái, akikről mindannyiszor oly nagy szeretettel írt és beszélt –, valamint a következetességgel és tisztességgel végzett munka.

labdái című történelmi regényének 5. kötete is. Barátjának, a sepsiszentgyörgyi Albert Ernőnek segítségével megjelent a *Kényszerpályák* című kötet – „kiolvadni leginkább azt lehet belőlük, hogy három és fél évtizedes távon végig egy kegyetlen kényszerpályán kellett vesződni, jelen személyes esetben: írni és nem meghalni” (a sepsiszentgyörgyi könyvbemutatóra írt köszöntőjéből, 2004. február 10-én).

Találkozásaink során nemcsak íróasztal melletti munkájával, hanem a kertbeli teendőkkal is igyekezett lépést tartani. Már jó ideje ígértem, hogy egyszer meglátogatom vele azt a kiskertet, amelynek szőlőjéből annyiszor megvendégelt. A halasztgatásból pótolhatatlan mulasztás lett: ez a látogatás immár végleg elmaradt.

Sándor Krisztina

Szabó Gyula fontosabb kötetei: *Gondos atyafiság*. 1–3. kötet, Bukarest 1955–1961.; 2. átdolgozott kiadás: Bukarest 1964.; 3. kiadás: 2004.; *Annyi baj legyen*. Bukarest 1956.; *A szülőföld szimfóniája*. Bukarest 1961.; *Fűhúzó április*. Bukarest 1961.; *Szerelmünk havában*. Bukarest 1967.; *Húgom, Zsuzsika*. Bukarest 1968.; *Laczkó Rózsa balladája*. Bukarest 1969.; *Gólya szállt a csűrre*. Bukarest 1974.; *Tinta és tulipán*. Bukarest 1977.; *A sátán labdái*. I–V. kötet. Bukarest 1978–2002.; *Képek a kutyaszoritóból*. Csíkszereda 2002.; *Kényszerpályák*. Sepsiszentgyörgy 2004.

A történetek többféle funkciót hordoznak a helyi kultúrákban. Sőt, a történetek elmondása vagy hallgatása is különböző szándékokat rejt. A történetekkel magához az élethez viszonyulunk, ezért szándékainknak megfelelően „részt veszünk”

Egy helyi mítosz kialakulását próbáltuk végigkövetni, feleleveníteni és újraértelmezni. A kutatott eseménysorozat egy unitárius lelkipásztor élete és faluközössége köré szövődik. Pataki József (sz. 1931-ben) elbeszélése során nemcsak

vetkező megállapítások szolgálhatnak:

1. közömbösség az évszámokkal szemben; a kisebb vagy nagyobb paraszti társadalom sokkal inkább kézenfekvőnek találja az évszámokban való gondolkodás helyett a nevekben és eseményekben való gondolkodást;

2. az érdeklődés mindinkább jelenközpontúvá vált: azok az események fontosak, amelyek a jelent befolyásolták, a jelen állapotát mindvégig visszavezetik egy előző korszakra;

3. az anakronizmus mint a feledés elleni garancia.

Ha a várfalvi tiszteletes történetét szét próbálnók szedni elemeire, akkor motívumokat kellene megkeresnünk, mivel a teljes mítosz az őt alkotó motívumok köré szerveződik. Fia számára édesapja képe több képből áll össze, ezek szerint beszélhetünk róla úgy, mint Pataki András, a jeles tanuló, a fiatal katona (gimnazista), a teológus, a fiatalon kiképzett pap, Balázs Ferenc kortársa, barátja, az erdész, a falu szervezője, vezéralakja, a leleményes (a tojásgyűjtés), a „mindenben jártas”, a gondviselő apa, az oroszok által elhurcolt, a szökevény, a jó barát (a román pappal), aki „egyengette a dolgot” a románok és a magyarok között, a szorgalmas gazda, az elárult, a megfélemlített, a meggyalázott („...a ló farka után kötötték a nyakát, s úgy húzták le a temetőbe...”), a tisztelt – és legfőképpen a hős.

A sor nyilvánvalóan folytatható, de úgy érezzük, az összes motívum felsorolásával sem tudnók megragadni a Pataki András köré nőtt történet lényegét, talán azért, mert egy sajátos identitás fogalmazódik meg benne: az aranyos-székiség. A múlttal való kapcsolattartás egyik lehetséges módja az emlékezés, ezért Pataki Andrásról megfeledkezni nekünk, utódoknak bűn lenne. Hiszen nem jelentene ez egyebet, mint magunkról megfeledkezni.

Fodor Attila

BORZALOM

Pataki András unitárius lelkész története az aranyosszéki identitás „szolgálatában”

benne, alakítjuk, feldolgozzuk az élet valamely epizódját, eseményét vagy személyiségét.

Jogosan tehetjük fel a kérdést, milyen célt is szolgál a különböző történetek feltárása. A lehetséges válaszok közül csak néhányat említenénk: az egyéni magatartások, értékek megértéséhez eljutni személyes dokumentumok által; a társadalmi mobilitás folyamatát tanulmányozni; a különböző történeteket mint valamennyi emlék állandó változását kutatni. A történetek élnek, változnak, elfelejtődnek. A rendszer- és életkorváltozások is át alakíthatják a történetek státusát.

Mégis miért vannak időtálló történetek? Miért van, hogy olyan gyakran találkozunk, hallgatunk olyan történeteket, amelyek több mint száz éves eseményekről mesélnek, mégis – annyi év ellenére – még mindig jelentéssel és valamilyen üzenettel bírnak? Igazából azt mondhatjuk mindezekre, hogy a még mindig élő történeteknek a titka a tekinthetőségben rejlik. Az idők folyamán a történetek elszakadnak mesélőjüktől, önállósulnak, magukban élnek tovább, közvetítik ugyanazokat az üzeneteket, mint elődeink számára.

a mítosz „igaz” történetére kerestük a választ, hanem arra is, mi motiválta, hogy még ma is – közel hatvan év távlatából – él ez a történet, a faluközösség szükségét érzi annak, hogy beszéljen az egykori eseményekről.

A történet középpontjában Pataki András unitárius lelkész áll, aki 1922 és 1944 között teljesítette lelkészi hivatását egy aranyosszéki faluban, Várfalván. Nemcsak a helybeliek, hanem a környékbeli falvak lakói is szomorúan emlékeznek vissza az egykori eseményekre. A lakók körében még mindig él „Pataki pap” emléke, saját hősiüknek tekintik, annak ellenére, hogy nem a falu szülötte. A magyarság egyik „végvári harcosaként” maradt fenn a köztudatban. Története és mártírsága lassan mítosszá vált, amely élő példaként bukkan fel a környékbeli falvak lakóinak emlékezetében. A történet igaz voltáról és hogyanjáról érdeklődtünk fiától, Pataki Józseftől, aki gyermekként élte át az eseményeket. Az ő elbeszélése közelebb vezet kérdésünk nyitjához, ahhoz ugyanis: mi a magyarázata, hogy annyi évtized elmúltával még mindig élő az egykori várfalvi pap története? Válaszként a kö-

Pataki József emlékezik édesapja életére és halálára

Kezdem ottan, hogy édesapám Magyarsároson született, Kisküküllőn. Onnan került el gimnáziumba Kolozsvárra, oda vitte az édesapja. Akkó nem úgy vót, hogy dédelgették, hanem egyszerűen kirakta, na, fiam, itt vagy tanulni. Már a gimnáziumot ott kezdte Kolozsvárt, a Brassaiban, az Unitárius Gimnáziumban, de mikor hogy végezzék el, jött a világháború, az 1914–1918-as, akkó vót az első világháború. Édesapámat is elvitték a frontra, onnan még sok diákot vittek, és onnan a frontról hazakerült s mikó hazajöttek, úgy katona ruhába érettségiztek, vagyis a 8. osztályt, [...] Aztán kihelyezték ide Várfalvára...

Kortársa volt Balázs Ferenc... Az akkori papok, kell hogy tudjátok, ti fiatalok, nemcsak prédikáltak, hanem tanítottak is. Megtanította édesapámékat oltani, gyümölcsfákat hozott, vót egy gyümölcsstelep itt Tordán, ottan szétosztotta, megtanította a fiatalokat, hogy hogy ültessenek. Azt mondják meg a nagyszülők, hogy hogy tette rendbe a templomot, hogy takarította ki a temetőt, ott vót zöldséges, gyümölcsös, a mai napig is megvan a keze nyoma ottan, tehát ő példát mutatott ebbe.

Akkó nem úgy vót, mint most van, a papokat sokkal jobban [komolyabban] vették, akkó megvótak a társaságok. Aztán nem beszélve arról, hogy színdarabokat tanítottak akkó... Édesapámnak, ami a legmaradandóbb vót, s ez nagyon fontos és jó dolog, hogy elsőnek Várfalván építettek kultúrházat. Miből építették? Tojásból. Hogy? Összegyűjtötték minden hétvégén, minden pénteken be kellett hozni a tojást. Akkó nem úgy vót,

hogy vót a nájlön szatyor, fene tudja, mi, hanem jött Sári néni, Annus néni a surcáva, a kötényéve, és hozta a tojást... Na, ezeket a tojásokat, amiket összegyűjtött, ezt behozta mindig Stepperhez, ez a Stepper cukrász vót itt Tordán, egy híres cukrász, zsidó vót, s így gyűlt össze a pénz, és ebből lett aztán a kultúrház. Az emberek aztán segítettek, közösen csinálták. Innet indult el, hogy aztán lett Rákoson kultúrház, aztán lett Kövenden, aztán lett Bágyonba, szóva így mentek sorra a dolgok. Visszatérek édesapámra, na, jött a háború. Édesapámat, ez nagyon érdekes, az elhurcolt tordai négyszáz valami, akit elvittek, [...] nagyon sokat fogságba; a románok biztatására az oroszok összeszedték, s elvitték őket fogságba; ugyanúgy faluról is vittek, édesapámat is elkapták. Édesapám, mondom, ismerve a dolgokat, ismervén a telepeket, mindent, édesapám, ahogy így megyünk Décsére, így Enyed felé, a vonatról valahogy lelépett, s hazajött, hazakerült. Aztán veszére vagy nem, azt Isten tudja; most itthon van eltemetve.

Nagyon jó viszonyban volt a román pappal is, a várfalvival, Popának hívták, nemcsak hogy pap volt, de úgy is hívták... és mikor bejöttek a magyarok, a honvédek, édesapám egyengette a dolgokat, és nem is történt atrocitás a románokkal a faluban, ugyanakkor ilyen alapon édesapám is elvárta, hogy ne történjen semmi, miköz jönnek az oroszok. Elmentek otthonról, akkó sokan elmentek a falubó, elmentek Csegezbe, elmenekültek jobbra-balra... Édesapám, hogy lássa, mi van a papilakon, ráadásul tartott teheneket is, eljött a román paptól s elment haza a paplakra.

Akkó már fel vót dülva a pince, csákányokkal mind ki vót [törve], hát keresték az italt [az oroszok]. Az igazság az, hogy falun mindkinek vót itala, akkó ez így vót, hát ott vót a rengeteg gyümölcs a fákon, édesapám nem kereskedett vele, de hát neki is, mint minden embernek... Ez az egyik verzió, ez se lett volna akkora gond. Én inkább azt hiszem, vót, amivel mi mindig dicsekedhettünk, hogy az öt ujjunkon megszámloltuk, hogy Várfalván hány román van: Costi tanító, Moldovan tanító, Serbánék... és én sose tudtam, amíg gyerek voltam, hogy az a Mára János román. Én nem tudtam, mert

mindenki magyarul beszélt a Felszezen. Megjárta ő is a '41-es háborút, fogságba esett, megtanult egy kicsit oroszul s megmondta az oroszoknak, hogy ő [az édesapám] pap. Aztán csak annyi is kellett nekik... nem is engedték el édesapámat többet... Nem kaptak több italt, felgyűjtötták a papilakot, ott vót az egyháznak több iratja, könyvtára, minden... Édesapámat – ők már bé voltak rúgva, mert már kaptak italt – levitték a papilakról, mert az udvarról le kellett jönni a bejárához, ott volta pince, levitték, s oda hátul nekiállították a falnak, de nem lőtték meg, hanem kereken rajzolták a géppisztollyal, csak ijesztgették, ott vótak a gyermekei, családja... Csak annyi, hogy megtudták, hogy pap. Ez volt a bosszú, hogy nem volt több ital már, de már bé voltak rúgva. Akkó visszahozták az udvarra, s ott aztán hátulról tarkón lőtték, kétszer is lőtték, s akkó a ló farka után kötötték a nyakátó, s úgy húzták le a temetőbe, a kert szélén. Ennyi volt az ő élete.

Pataki József

Az idő keresztüzében élni veled tovább

Nem vagyok a média „híve”, most mégis az egyházi sajtó segítségét kérem. Tiszteletemet és köszönetemet szeretném eljuttatni az alább megnevezett családokhoz. Kötelességet érzek rá lelkeszként s emberként egyaránt. Lelkeszként megköszönöm unitárius egyházközségünkben megélt hithűségüket, emberként a példaadó helytállásukat a családi, munkahelyi, társadalmi életben, amely sokunk számára követendő lehet.

Mindannyiunk életében vannak megismételhetetlen állomások, amelyek figyelmeztetnek és köteleznek. Egy ilyen figyelmeztetés teljeseedett ki, amikor Marton Gábor és Marton Gáborné, született Márkodi Rozália ötvenedik házassági évfordulójára került sor.

A 231 éves nyárádgálfalvi unitárius templomunk történetében ez volt az első alkalom, amikor (2004. október 17-én) istentisztelet keretében ünnepelt a fent

említett házaspár, a családtagok, az egyházközség és a faluközösség. A családban hagyománya volt a házassági évfordulók megünneplésének. Így került sor 1971-ben a szülők, Márkodi Mihály és Osváth Berta 50. házassági évfordulójának megünneplésére. Ezt követte a két nagyobbik lány 50. házassági évfordulója, nevezetesen: Márkodi Gizella 1997. szeptember 18-án, Márkodi Anna, 2000. február 11-én.

Szinte családi tradícióvá nőtt a házassággal való törődés. S ezen bizony elgondolkodtam, s megpróbáltam magamnak magyarázattal szolgálni. Ősi magyar keresztény módra élték meg eddigi házasságuk fél évszázadát.

De mi is a házasság?

„Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt” – mondja az Úr a teremtés során. Nem jó az embernek egyedül lennie, de vajon a

másikkal lennie jó-e? Nem kell-e túl nagy árat fizetni a szoros és bizonyos értelemben kizárólagos kapcsolatért?

Az emberiség sokezer éves története a „nem jó egyedül” kijelentés mellett tanúskodik. Nem ismerünk olyan kultúrát, amelyben a házasság és a család valamilyen formája ki ne alakult volna. Nem tűnik alaptalannak a szakirodalomban széleskörűen elfogadott megállapítás, hogy a házasság a család, az emberi élet alapvető formája és egyetemes jellemzője. A kérdés ötven évi házasság után először is az lehet, miként élték meg az ötven év mindennapjait, hogy a házasság fejlesztő kapcsolattá, erőforrássá vált számukra?

Úgy gondolom, a házasság minőségének meghatározásában két kapcsolati jellemzőnek, az elköteleződésnek és intimitásnak kiemelt jelentősége van. Az elköteleződés komoly döntés valaki mellett. Felelősségvállalás a másikkal, függőségvállalás és az előre nem látható nehézségek vállalása. Az elköteleződés lényegéből fakadóan más választások korlátozása is természetes.

folytatás a 8. oldalon

Török Elek

Az idő...

folytatás a 7. oldalról

Az intimitás bensőségességet jelent, amely énünk magjaként tartalmazza az érzelmekkel átszótt tudásrészleteket arról, kik vagyunk és hova tartozunk. S ezen keresztül éljük meg önmagunkat, s léte-sítünk is egyben hidat a lélekekhez.

Marton Gábor atyánkfia és Rozália házassága kiállta az idő és a tér próbáját. Az 50. házassági évforduló ünnepi pillanataiban önmagunk életét is feltérképez-

hettük. Tanulság mindannyiunk számára, hogy életünk bizonyos állomásainál miképpen kell cselekednünk.

Az esendő ember testi-lelki sérülései ellenére erőt meríthet a felelősségvállalásra önmagáért és a másik emberért. Köszönjük, hogy ötven év után visszatértek az elindulás színhelyére, Isten oltalmazó ereje legyen életük hátralevő évein!

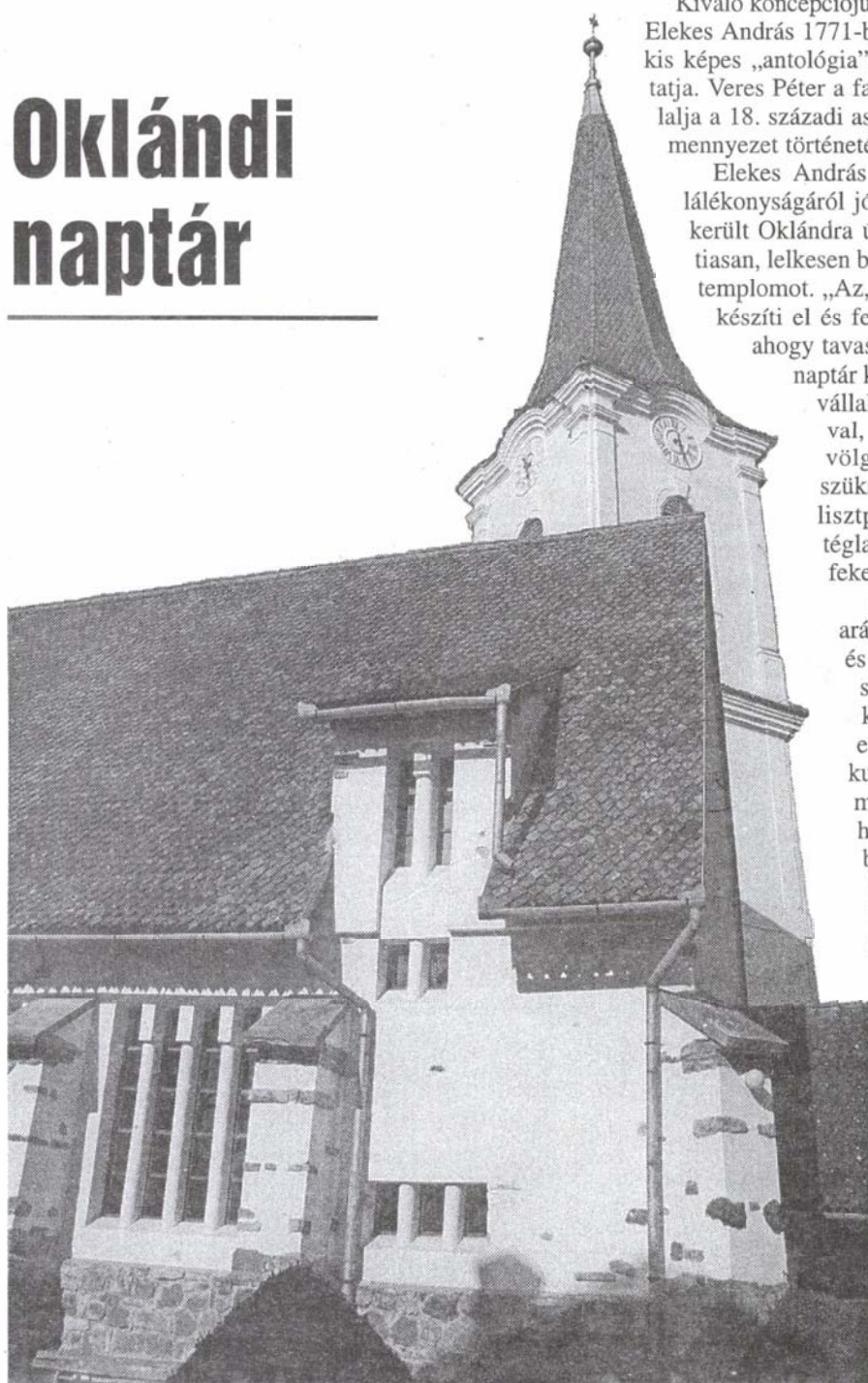
„És jó volt élni, mint ahogy soha,
S a fényt szemem beitta a szívembe:
Nem tudtam többé, hogy te vagy-e te,

Vagy áldott csipkebokor drága tested,
Melyben egy isten szállt a földre le
S lombjából felém az ő lelke reszket?

Igézve álltam, soká, csöndesen,
És percek mentek, ezredévek jöttek,
Egyszerre csak megfogtad a kezem,
S alélt pilláim lassan felvetődtek
És éreztem: szívembe visszatér,
És zuhogó, mély zenével ered meg,
Mint zsbadt erek útjain a vér,
A földi érzés: mennyire szeretlek.”

(Tóth Árpád: *Esti sugárkoszorú*)

Oklándi naptár

Kiváló koncepciójú és kivitelezésű falinaptár került a kezembe: Elekes András 1771-ben festett mennyezetkazettáiból válogatott kis képes „antológia”, amely a 2005. év napjainak rendjét mutatja. Veres Péter a falinaptár egyik lapján röviden össze is foglalja a 18. századi asztalos és pingáló, illetve az általa készített mennyezet történetét.

Elekes András a Homoródvidéken gondosságáról és találmányosságáról jól ismert asztalosmester volt. 1769–70-ben került Oklándra új lelkésznek Mezei Márton, aki gyakorlatiasan, lelkesen beszélt rá az egyházközséget: újítsák meg a templomot. „Az, hogy a festett mennyezetet Elekes András készíti el és festi meg, az annyira egyértelmű volt, mint ahogy tavaszra nyár vagy ősze tél következik – írja a naptár kísérőszövegében Veres Péter. – Elekes el is vállalta, és miután elkészült az asztalosmunkával, elindult és bejárta a környező hegyeket, völgyeket, hogy beszerezze a pingáláshoz szükséges festékek alapanyagait. A fehérhez lisztpalát, a bordópiroshoz vaspátot, a téglavöröshöz ólompirt, a zöldhöz rézgálicot, a feketehez koromfekete festékföldet gyűjtött.”

A kazettákon florális és állatmotívumok egyaránt fellelhetők, rózsák és madarak, szarvas és liliom; sőt, a mester még a kétfejű, piros szívű Habsburg-sast is odafestette a deszkákra. De egyéb érdekességek is születtek ecsetje nyomán: „az egyik kazetta a kopernikuszi heliocentrikus naprendszert ábrázolja, míg a másik a húsvét vasárnapjának meghatározására szolgáló koncentrikus körökből álló táblázatot. Mindkét kazettát Mezei tiszteletes sugallatára és útmutatása alapján festhette Elekes, amit a »húsvéti kazettában« jelez is: »MICHAEL MEZEI« felirattal, az 1771-es évszám kíséretében.”

A kiváló nyomdatechnikájú naptár (a székelyudvarhelyi Infopressnél készült) tizenhárom nagy reprodukciót tartalmaz, ezenfelül egy-egy fényképet a homoródoklándi templomról és a papi székéről. A szem önfeledten kalandozhat el a figurák kavargásában és a szín pompában. A szív nyitottságát és a lélek szabadságát olvashatjuk ki e látványokból. De idézzük még egy ízben Veres Pétert:

„Ma, a harmadik évezred elején, ha elmerülünk a homoródoklándi unitárius templomhajó kazettás mennyeze-

tének vizsgálatában, az 1771-es évszám láttán döbbenet és csodálat fog el. Aligha találunk magyarázatot arra, hogy ez az Európa számára ismeretlen művész mennyire jártas volt korának tudásanyagában. Mert James Watt még csak két éve találta fel a gőzgépet, Mozart csak 14 év múlva ül le, hogy megírja a Figaro házassága című operát, a nagy francia forradalomra még 18 évig kell várni. ... És akkor ott van a templom mennyezetére felírva a SYSTEMA COPERNICANUM magyarázó mondat, mellé festve a naprendszer akkor még kevesek által elfogadott ábrázolása a Nappal, a bolygókkal és azok holdjaival. Csodálatunkat csak elmélyíti, ha arra gondolunk, hogy Galileinek a neve, aki maga is többek között a kopernikuszi tanok terjesztője volt, csak a 20. század utolsó éveiben került le az etrenek listájáról...

Nem tudjuk, hogy az asztalos-festő mikor született, hol tanulta a betűvetést, az asztalosszakmát és a festés mesterségét. Azt sem tudjuk, mikor és hol halt meg, és hova temették el. Arról sem készült kimutatás, hogy az általa megfestett mennyezet alatt hány embert kereszteltek, konfirmáltak vagy eskettek...

Homoródoklándi Asztalos Elekes Andrásról csak azt tudjuk biztosan, hogy amit tett, azt »istenes jó indulattýából« tette, és ezt az egyik kazettára fel is írta.”

J. K.

lap lap után

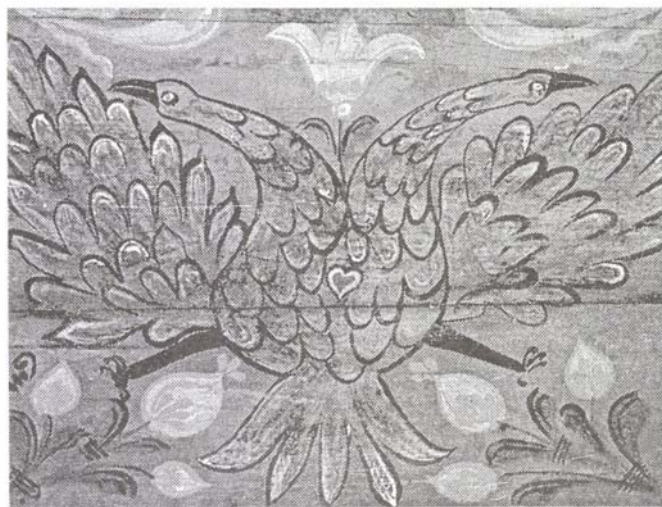
Látványos fejlődés tanúi lehetnek mindazok, akik felzárkóz(hat)nak a kolozsvári unitárius teológusok lapjának, a *Láng*-nak az olvasói közé.

Tavalyi év végi számaikban az érdeklődő a székelykeresztúri (októberi lapszám) és a siménfalvi (novemberi szám) egyházközösség múltjával ismerkedhet Sipos László összefoglalóiból. A *Láng* idézi Czire Szabolcs teológiai előadó tanévnnyitó beszédét, aki a mustármagnyi hit kiterelbelyesedését és Isten országának „fává növekedését” vezérmotívumként állította a hallgatók elé. De hasonló lelki-szellemi épülés lehet a hozadéka ifj. Nagy Endre prédikációnyi elmélkedésének is (elhangzott Déván, 2004. november 6-án). A két lapszám – egymást kiegészítve – Borbély István alakjával és szellemi hagyatékával foglalkozik. Az októberi számban Mikó Ferenc méltatja Borbélyt és veszi számba kéziratban maradt munkáit, a novemberi lapszámban pedig Kovács Mária szemlézi a hírlapok és folyóiratok hasábjain megjelent Borély-cikkeket és -tanulmányokat. Ilkei Ildikó Heltai Gáspárról készített portrét, Pál Edit-Éva pedig arra keresi a választ – Heltai és a reformáció-kor prózáját tartva szem előtt – hiszünk-e, higgyünk-e az ördög létezésében?

Alapos és fogalomtisztázó dolgozat az októberi számban a Rácz Norberté (*Boszorkánykonyha*) a dekonstrukcióról és Jacques Derridáról. Novemberben viszont igazi csemegeként olvashattuk Tőkés Lóránt írását a székelyderzsi jégverés-ünnepi határkerülésről, illetőleg Fodor Attila dolgozatát (*Az aranyösszékiség mint identitás*). A két lapszám interjúiban előbb dr. Szabó Árpád püspök válaszol a *Láng* kérdéseire, majd Czire Szabolcs „leplezi le” a diák-tanár, illetve diák-diák viszony alakulását a közelmúlt tapasztalatai nyomán.

A bevezetőben említett látványos fejlődés mögött egyértelműen a szorgalom és a megmutatni-akarás tiszteletre méltó igénye áll. A lap érezhetően a küllemi megújulást is rövid távú céljai közé sorolja, bár a novemberi lapszám fejlece leginkább valamely nindzsás akciófilmet juttathatja eszünkbe. A letisztázódáshoz azonban nyilvánvalóan útkeresésre van szükség. A *Láng* pedig minden kétséget kizáróan „úton van”.

J. T.

Boda Károly halálára

2004. november 20-án Budapesten 73 éves korában váratlanul elhunyt Boda Károly, a kolozsvári tanügy jeles egyénisége, a Brassai Sámuel Líceum nyugalmazott tanára és igazgatója. Pénteken, december 3-án délben a Kerepesi temető ravatalozójából helyezték örök nyugalomra hamvait. A temetésen a kolozsvári iskola küldöttséggel képviseltette magát, s fejezte ki részvétét. A ma Budapesten élő egykori kollegák és tanítványok nagy számban jelentek meg a gyászszertartáson, az egykori évfolyamok képviselői koszorúkat helyeztek a ravatalra.

Az egyházi szertartást Rázmány Csaba magyarországi unitárius püspök vezette. Pál apostol galataiakhoz írt levele 5,13 verse alapján, valamint a Sütő András család sírján található feliratot („A fákyla magát emészti meg, miközben másnak szolgál”) szem előtt tartva mondott prédikációt. Az egykori kollegák és barátok nevében Gáll Dénes volt igazgató szólt szívhez szóló szavakkal, két végzős évfolyam nevében Bodó György és Szabó Attila István emlékezett meg a jeles osztályfőnökről. A Brassai Sámuel Líceum mai vezetőségének nevében dr. Gaal György idézte fel Boda Károly életútját, önfeláldozó munkásságát. A Székely himnusz hangjaival zárult a megható szertartás.

A botránkozás nélküli lelkiismeret

Albert László néhai városfalvi gondnok emlékére

„Ebben gyakorlom magamat,
hogy botránkozás nélkül való lelkiismeretem
legyen Isten és emberek előtt mindenkor”

(ApCsel 24,16)

Botránkozás nélküli lelkiismeret – forgatom lelkemben ezt a félmondatot. Vajon a felgyorsult világban, amikor mindenki minden áron érvényesülni és vagyont gyűjteni akar, lehet-e még lelkiismeretről beszélni?

Más a jelenben minden: más a nevelés, az iskolában csak tanítani tudnak, de a nevelésre nem jut idő. Talán Pál apostol idejében sem volt másképp. Voltak hatalmasok, voltak törtető, voltak önzetlenek és fogékonyak Isten alkotásai iránt. Pál apostol legfontosabb jellemzői épp a kitartás, az önzetlenség és az önfeláldozás.

Néhai Albert László abban az időben volt egyházi vezető, amikor mások nem vállaltak szerepet, sőt, üldözték mindazt, ami egyházi. 1961-ben már keblitanácsos, 1978-tól az egyházközség gondnoka lett. Éberrel vigyázott a városfalvi unitárius egyházközség megmaradására. Vigyázott arra, hogy a templom állapota jó legyen. Nem telt el egy hét sem, hogy a lelkész fel ne kereste volna. Az ő vezetésével cseréltük ki a templom bútorzatát, és padlóztuk újra a templomot. Oda tudott hatni, hogy a hívek önként adományoztak erre a célra. Szükségtelen volt a kirovás. Gondnoksága idején épült a lelkészi telken a garázs és gyászkocsi-szín, de sok javítás, karbantartás

is történt. Erős akaratla vallotta: nem múlhat el év, hogy valamit ne dolgozzunk az egyházközség túlélése érdekében. Vasárnapként persze mindig részt vett az istentiszteleten.

A családjában szerető hitvestárs és édesapa volt. Egy alkalommal a felesége epebetegséggel kórházba került. Könnyei között vallotta: „Tiszteletes úr, én az asszony nélkül olyan semmi vagyok!” Bizony úgy van, mind olyanok vagyunk mi férfiak – próbáltam vigasztalni –, de bízson, Irén néni hamarosan felgyógyul. Valóban: az öröm nem maradt el. Irén néni hazajött a kórházból.

1990-ben lemondott tisztségéről. Az egyházközség vezetősége és hívei kérték számára az Egyházi Főtanácstól a „tiszteltetbeli gondnoki” címet. Amikor a Főtanács jóváhagyta a kérésünket, az oklevelet egy Biblia kíséretében ünnepélyes külsőségek között adtuk át.

Betegsége súlyosbodott. Bö éve, 2003. december 28-án hunyt el. Emlékét őrzi özvegye, két gyermeke és unokája. Őrizzük mi is, az egyházközség vezetősége és hívei. Pihenése legyen csendes, emléke áldott!

Bíró Barna

Egyházi nyilatkozat a Trianon filmről

A Protestáns Teológiai Intézet egyházi magánegyetem, fenntartását nem állami költségvetés, hanem a Református, az Unitárius és az Evangélikus-Lutheránus Egyház biztosítja, a hívők önkéntes adományaiból. Ennek alapján, de ősi hagyomány szerint is a Protestáns Teológiai Intézetben történő oktatás és a leendő lelképásztörök vallási, erkölcsi, társadalmi és kulturális nevelése, e három egyház négy püspökének felügyeleti körébe tartozik.

A Protestáns Teológiai Intézetben zajló oktatói-nevelői munkát a januári vizsgaszesszió derekán súlyosan megzavarták a *Trianon* filmmel kapcsolatos, az intézet vezetőit ért zaklatások. A gazdasági rendőrség, az ügyészség által küldött bünyügyi nyomozóhatóság jár az intézetben – az ügyet figyelemmel kísérő újságírók és tévések seregével együtt –, ami a diákság körében olyan bizonytalanságot, feszültséget és félelmet keltett, amely felháborító módon a kommunista diktatúra éveiben tapasztalathoz hasonlít, amikor a Securitate terrorizált minket. Úgy gondoljuk, hogy ez a helyzet senkinek sem használ, legkevésbé az Európai Unióba készülő országunknak, amelynek vezetői oly sokat hangoztatják a demokratikus szabadságjogok tiszteletben tartását: a nemzetiségek és felekezetek közötti egyenlőséget és az egyházak autonómiáját.

Január 7-én Koltay Gábor rendező és Raffay Ernő történész kulturális estjét, amelynek keretében a *Trianon* című, 14 részes dokumentumfilm rövidített változatát is vetítették, örömmel üdvözlöttük, és a körútjukat szervező EMI kérésére szívesen átengedtük a dísztermet. Ezt a termet és más termeket 1990 óta rendszeresen átengedjük kulturális rendezvények szervezőinek, mert ezzel is elősegítjük hallgatónk kötelező tanulmányok

melletti, önkéntes képzését. Ugyanakkor politikai pártoknak nem bocsátjuk rendelkezésére termeinket.

A *Trianon* filmnek, rendezőjének, történész-szerzőjének megismerése teljesen beleillett az általuk támogatott rendezvények sorába. Lehetőséget láttunk arra, hogy hallgatónk a közelmúlt történelmének egy elhallgatott időszakáról végre tárgyilagos, tudományos értékű tájékoztatást kapjanak és arról nyíltan, őszintén beszélhessenek.

Az óriási érdeklődés miatt a rendezvény kezdetekor intézetünk rektora ígéretet tett a szervezőknek, hogy egy héttel azután a díszterem újra rendelkezésükre áll az est megismétlésére. Annak ellenére, hogy ezt az ígéretet senki sem vonta vissza, az előadók és az EMI a második vetítés találgató elmaradásáról döntöttek.

Azt a körülményt, hogy az állami hatóságok, a film tartalmát és a rendezvény szervezési körülményeit nem ismerve, a január 7-i kulturális est szervezőit és házigazdáját utólag különböző törvények és kormányrendeletek paragrafusaira hivatkozva, hatóságilag nyomozzák, kifaggassák, a törvénysértés gyanújába hozzák, egyházaink életébe való beleszólásnak tekintjük, s e beleszólás ellen a leghatározottabban tiltakozunk.

D. Tókécs László püspök,

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

Dr. Pap Géza püspök, Erdélyi Református Egyházkerület

Dr. Szabó Árpád püspök,

Erdélyi Unitárius Egyház

Adorjánai Dezső püspök,

Ágostai Hitvallású Evangélikus-Lutheránus Egyház

Dr. Juhász Tamás rektor, Dr. Rezi Elek dékán,

Protestáns Teológiai Intézet

Kedves Olvasó!

Az *Unitárius Közlöny* 2005-től havonta jelenik meg, továbbra is 16 oldalon. Reméljük, minden kedves Olvasónk meglepedésére és épülésére.

A havilapot a továbbiakban előfizetési és szabadárúsítási sorrendben forgalmazzuk.

Előfizetés

Előfizetni egyrészt a helybeli lelkésznél – vagy megbízottjánál – lehet, egyelőre csak a 2005. év feléig, másrészt közvetlenül az Unitárius Egyházi Központnál, ugyancsak 2005 júniusáig. Előfizetőink számára a lap egy példánya 5000 lejbe kerül.

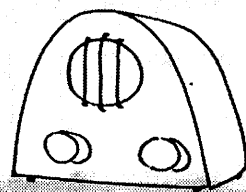
– Az Egyházi Központnál előfizetni óhajtó Olvasóinknak tehát postai úton a február–június időszakra 25 000 lejt kell küldeniük címünkre (400105 Cluj, B-dul 21. Decembrie 1989 nr. 9.), **Szabó Zoltán** nevére. A pénzküldő szelvény rendelkezési rovatába („correspondență”) kérjük, ezt írják: UK 2005/1. Az *Unitárius Közlöny*t postai úton házhoz küldjük.

– Az egyházközségnél előfizetőknél természetesen helyben kell fizetniük az öt hónapra (ugyancsak 25 000 lejt), a lapszámokat pedig a templomban vagy a lelkési irodában vehetik át. A lelkészek – vagy megbízottaik – nyilvántartásban fogják vezetni az előfizetéseket.

Szabadárúsítás

Azok az Olvasóink, akik nem óhajtanak előfizetni az *Unitárius Közlöny*re, példányonként megvásárolhatják az egyházközségekben a lapot, 7 000 lejért.

Köszönjük minden kedves Olvasó érdeklődését és hűségét az *Unitárius Közlöny*höz. Kérjük, ismertessék meg a havilapot másokkal is!

Unitárius rádióműsorok

Credo – a megtartó hit műsora

Agnus Rádió,
kéthetente csütörtökön 7:30-kor
február 3., 17., március 3., 17., 31.

Istentiszteletek közvetítése a kolozsvári gyülekezetekből

Agnus Rádió,
kéthavonta, vasárnap 12:30-kor
március 13.

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió,
február 23., március 30.
(szerda, 9:00)

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió,
alkalomszerűen, vasárnapokon
február 6., március 13.

A hagyományos újévi püspöki fogadást Kolozsváron, a püspöki rezidencián tartották, ahol dr. Szabó Árpád és felesége meghívására Kolozsvár unitáriusai, egyházi főtisztviselőink, lelkészeink, az egyházi központi hivatal munkatársai és más meghívott vendégek együtt köszöntötték az új esztendőt. Püspök atyánkfia a 2004. évet értékelő beszédében számba vette az Egyház és intézményei megvalósítását, amelyre dr. Máthé Dénes főgondnok az előttünk álló év kihívásait felvázoló beszédében válaszolt.

Egyházunk központi hivatalát január 14-én Hódmezővásárhely város vezetőiből és önkormányzati képviselőiből álló küldöttség látogatta meg. Lázár János polgármester elmondta, hogy városa évek óta fontosnak tartja a határon túli magyarság támogatását, 2005-ben pedig e támogatást a kolozsvári unitárius diakétkezede kiépítésének elindítására szánják. Hódmezővásárhelynek a határon túli magyarság életében való részvételét az is bizonyítja, hogy a kettős állampolgárság ügyében kiírt népszavazáson a város polgárainak közel kétharmada igenlően szavazott.

A jobbágyfalvi-nyárádszeredai egyházközség január 15-én tartotta új lelkésze, Sándor Szilárd beiktató ünnepélyét. A beiktató beszédet dr. Szabó Árpád püspök mondta, a beiktatást Nagy László esperes végezte el.

Az Egyházi Képviselő Tanács körlevélben arra kérte az unitárius egyházközségeket, hogy a január 23-i perselypénzt ajánlják fel a délkelet-ázsiai természeti katasztrófa áldozatainak megsegítésére. Az összegyűlt adományokat az Egy-

ház a Vallásszabadság Nemzetközi Társulata által juttatja el a térségben működő segítségnyújtó szervezetekhez.

A Lelkészképesítő Bizottság január 25-án lelkészképesítő pótvizsgát tartott, amelyen Pálffy Tamás Szabolcs maros-szentgyörgyi, Szász-Cserey Katalin firtosmartonosi és Szabó József alsórákosi gyakorló segédlelkész lelkési oklevelet szerzett.

Az Egyházi Képviselő Tanács január 28-án rendkívüli ülést tartott Kolozsváron, amelynek tárgysorozatán többek közt a 2005. évi központi költségvetés véglegesítése, az üléskezési terv és eseménynaplórészlet rögzítése, valamint az egyház építkezési és javítási terveinek körvonalazása szerepelt.

Özv. Kiss Domokosné sz. Kocsis Rozália volt kénosi tiszteletes asszony életének 75., özvegységének 4. évében január 17-én hosszú és súlyos betegség után elhunyt. Temetésére január 19-én került sor a kénosi unitárius templomból a helyi temetőbe, a gyászszertartást Csáki Levente kénosi-lókodi lelkész végezte. Az egyetemes egyház és az általa alapított Lókodi Ökumenikus Öregotthon részéről Gyerő Dávid előadótanácsos, az Unitárius Nők Országos Szövetsége részéről Asztalos Klára elnök, a Lókodi Ifjúsági Alapítvány részéről Orbán Árpád igazgató mondott búcsúbeszédet. A Jakab Lajos Alapítvány, valamint az elhunyt barátai, Gyarmathy György és Catherine búcsúlevelét az alapítvány elnöke, Dombi Dezső olvasta fel. **Kiss Rozália** életművének következő lapszámunkban méltóbb emléket állítunk. Emlékét hálással megőrizzük.

Komjászegiek Lókodon

A kolozs-tordai körű nőszövetség 2004 júliusi találkozásánál alulírott, a komjászegi nőszövetség elnöke és Szőlősi Júlia pénztáros arról értesültünk, hogy a nőszövetségek terményeket gyűjtenek a Lókodi Öregotthon támogatására. Hazafele tartva feltettük magunknak a kérdést: vajon nem tudnánk-e mi, komjászegiek is terménygyűjtési akciót szervezni az öregotthon segítségére? A gond az, hogy nagyon kevesen vagyunk. Vajon összegyűl-e annyi termény, hogy ne kelljen szégyenkezni, ha kevés lesz az adomány?

Hazaérkezve szándékunkat elmondtuk lelkészünknek, aki nagy örömmel fogadta tervünket, és azonnal kész volt a segítség-re. A szándékot az őszi hálaadás ünnepén a szószékről kihirdette, majd kérésünket

írásban is eljuttattuk minden családhoz. Az eredmény felülmúlta várakozásunkat. Majd minden unitárius család hozzájárult a terményadományhoz, sőt, egy román ortodox család is. Egyik unitáriusunk, amikor elhozta a zöldséggel telerakott zsákját és ráadásul két sütőtököt mellé, meg is jegyezte: sokkal jobban esik nekem, hogy én adhatok ilyen nemes célra, mintha nekem kellene kapnom.

November 20-án kora hajnalban felpakoltuk az összegyűjtött mintegy 17 zsáknyi zöldséget a kölcsönkért mikrobuszra, és lelkészünk vezetésével elindultunk Lókodra. Az időjárás nem kedvezett. Előbb az eső eredt el, majd később havaseső, havazás és hóvihar nehezítette utazásunkat. Korondon fél órára megálltunk a híres fa-

zakasok munkáit megtekinteni, majd Székelyudvarhelyen betértünk egy főtéri cukrászdába egy forró feketére.

Délben érkezünk meg Lókodra, ahol az igazgatónő kedvesen fogadott, irodájában feketekávéval kínált, elbeszélgettünk. Jóleső érzéssel állapítottuk meg, hogy az otthon tisztaságot, meleget és kényelmet biztosít az ott lakók számára. Mikulás napja közeledvén egy-egy tábla csokoládét adtunk át az idős otthonlakóknak. A legnagyobb elismerés számunkra az volt, hogy amikor az igazgatónő a zöldséges zsákokat átvette, megjegyezte: ilyen nagy mennyiségű adomány kevés érkezett. Ez azért is jól esett, mert kis létszámú gyülekezetünk családjai talán erejükön felül is adtak erre a célra.

Hazafele a Kis-Homoród mentén meglátogattuk az oklándi szép műemléktemplomot és ifjúsági házat, majd Kórhalmon és Segesváron keresztül késő este érkezünk haza Komjászegre, azzal a megnyugtató érzéssel, hogy a mi szerény nőszövetségünk is tudott hasznos, önzetlen cselekedetet végrehajtani nem csak szűkebb gyülekezeti életünkben, de azon túl más rászoruló közösség részére is. Hála illeti a komjászegi adakozó családjainkat, de nem utolsósorban tiszteletes urunkat is közreműködéséért.

Wekerle Zsófia

Csodálatos péntek

„Amikor én még kislány voltam...” csendül a fülemben, s közben gyerekek mosolygós arcában gyönyörködöm.

1995 nyarán az udvaron, amikor kézimunkáztam, a kislányok kíváncsian figyelték az öltéseket. Nemsokára kéréssel jöttek: ők is szeretnének varrogatni. Így kezdtük el Ürmösön a „kézimunka órát” péntekenként. A legegyszerűbb öltéseket próbáltattuk, hiszen az öt-hat évesek is szeretettel jöttek. Végül hagyományossá vált ez a pénteki találkozás.

Boldogan várom a pénteket, elfelejtem a fáradtságot. Két órákor kis csengő hangok szólalnak meg, majd kiáltják a „papnénit”. Ilyenkor öröm tölti el a lelkemet, újra gyerekeknek érzem magam. Együtt játszunk, még a szavakkal is észrevétlenül, varrunk, imaversenyt rendezünk, rajzolunk. Szép munkájukat továbbítom a *Csodavárnak* és a *Dobbantónak*. Örvendek a megjelent munkáiknak, nemcsak ők, hanem én is büszke vagyok rajzaikra, verseikre.

Szeressétek a gyerekeket, varázsoljatok mosolyt ragyogó arcukra, szeretettel öleljétek át, oktassátok, de szükség esetén a fenyítést se feledjétek el!

Boldog és fáradhatatlan vagyok péntekenként, mert szeretem a gyerekeket.

Adorjáni Gyöngyvér

Vízió

Lelkigyakorlat. A feladat „adva van”: átjutni a túlsó partra. Amit ismerünk: a tömeg, valamint a távolság (térben és időben). A sebesség a rendelkezésünkre álló eszközöktől függ, attól, hogy csónakkal, ladikkal, komppal, vitorlással, esetleg kisebb hajóval indulunk-e.

A lényeg: átjutni a túlsó partra. Mindnyájan egyszerre indulunk, és mindnyájan egyszerre is érkezünk, ha a túlsó parton lévő tömeg nem taszítana vissza.

Pánikhangulat. Hisztéria. Van, aki tombol. Van aki a nála lévő, feleslegesnek tartott igazolást a vízbe dobja. Egyesek dühösek, csalódottak, kiábrándultak. Mások az édes jó anyukát emlegetik. Tehetlenség, letargia.

Többen imádkozunk.

A lelkigyakorlatnak egyelőre vége. A feladat „adva volt”: átjutni a túlsó partra.

Nem rajtunk múltott.

Benedek Enikő

Az élő és éltető örökség hordozói

A tavalyi őszi egyik legszebb élménye számomra az Aranyos-menti Néptáncsoport előadásának megtekintése volt. A táncsoport székelyföldi körútja során látogatott meg minket is Homoródszentpéteren és Szentpálon. Megrendítő élmény volt látni az őszi hajú zenészt, ahogy odaadó szívvel húzza a kis suhancnak a talpalávalót, aki jókedvében olyan magasra ugrott, hogy a csillagok is csak nagy megerőltetés árán tudtak a helyükön maradni. A leányocskák kőrtánca is olyan volt, mintha angyalkórus énekelne és lejtene földöntúli táncokat. Az ifjak magabiztos, könnyed, lebilincselő táncai pedig nem engedték, hogy a kezünk pihenjen, mindegyre tapsolni akartunk, s bár kevesen voltunk a nézőtéren, azért lelkesen kiáltottuk, hogy vissza, vissza.

A lassú kezdésű, majd őrjítő gyorsá válkozó táncok mintha egyéni és közösségi életünket jelképezték volna. Megmaradásunk céljából sokszor indulunk mi is lassú táncba a kihívásokkal, a megpróbáltatásokkal, aztán felgyorsul a ritmus, a dallam, és a táncok ölelkeznek és versenyeznek, s az utolsó szó jogának birtokosa váltakozik: hol a táncos pattint egy utolsót, hol a zenész húz egy tust. Néha mi győzünk, néha a kihívások.

Amíg átadtam magam az előadásnak, azon is morfondíroztam, mennyi munka, mennyi idő, izzadság, imádság, bosszúság, áldozat kellett ahhoz, hogy ez az előadás létrejöhessen.

Az otthon elköltött vacsora mellett aztán megtudtam, hogy rengeteg ember áldozatos munkájának gyümölcse egy ilyen csoport felállítása és életben tartása. Isten éltesse mindenekelőtt az Aranyos-mente ifjúságát, akik nem szégyellik a hagyományos ruhát, a csizmát, a kalapot, a selyemszoknyát. Akik a nyugati világ divathóbortjai és hullámai között is értékelni tudják őseik ruháját, akik a disco extasy pirulái helyett az erdélyi magyar muzsikának engedik meg azt a kiváltságot, hogy extázisba ejtse őket. Éltesse Isten mindazokat a tanárokat, zenészeket, lelkészeket, gondnokokat, teológiai hallgatókat, akik segítik az ifjúságot önmagára-találásában. Nem utolsósorban egészséget és további kitartást kívánok Várfalva polgármesterének, hogy segítse az ifjakat anyagilag és erkölcsileg, szívvel és lélekkel úgy, ahogy eddig tette.

Szép Erdélyország egyik igen híres tájáról jött el hozzánk negyven ifjú, hogy felrázzon minket tömbmagyar tunyaságunkból, és megmutassa, miként lehet és kell ápolni azt, ami szent, továbbadni azt, ami megtarthat minket.

Ahová ti léptek, virágok nyílnak, ahol megpihentek, források fakadjanak, ahol énekeltek, a sziklák is meghasadjanak, ahol táncoltok, ott sohase legyen lemondás, csüggedés, hanem a hitnek és reménységnek jövőt formáló bizonyossága!

Székely Kinga-Réka

Kedves egyletező barátaink!

Reméljük, hogy a szilveszter előtt szétküldött körlevelünk eljutott minden egylethez. Ebbe mindazt összefoglaltuk, ami az új év első és legfontosabb egyleti tevékenységei közé tartozik.

I. Amint már tudjátok, a VIII. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny országos döntőjét 2005. február 25–27. között Nagyenyeden tartjuk. Minden egyletből két személyt várunk: az általatok kijelölt szavaló szabadon választhat egy verset, és a körlevélben megjelölt 5 közül pedig – kötelező módon – még egyet. Az egyletet képviselő másik versenyzőnek két népdalt kell elénekelnie: az egyiket teljesen szabadon választja, a másodikat pedig a bírálóbizottság jelöli ki, a fellépő által kötelező módon benyújtott 5 népdalcím közül.

Az egyházközösségi egyletek képviselőinek (jobb esetben a helyi elődöntők nyerteseinek) személyi alapadatait (név, születési időpont) és elérhetőségét, vala-

mint a döntőre szabadon, ill. a megjelöltekből választott vers, másfelől az 1+5 népdal címét február 14-i határidővel kérjük elküldeni a székhelyi iroda hagyományos vagy elektronikus postacímére. A versenyzők szállás- és étkezési költségeit természetesen biztosítjuk, az útiköltség fedezéséhez a helyi egylet vagy egyházközösség segítségét kérjétek.

Bár nem tesszük kötelezővé, minden versenyzőt arra kérünk, hogy lehetőségei szerint a fellépéséhez öltözzön népviseletbe, és ilyenformán is mutasson példát a hagyományőrzésből. Tekintettel arra, hogy az egylettagságnak alsó korhatára van, csak a 13. életévüket betöltött ifjak versenyezhetnek. Amennyiben valamely egylet mégis fiatalabb képviselőt küld, akkor ő versenyen kívül, a gálaműsor keretében szerepelhet.

A rendezvényhelyszín szálláslehetőségeinek korlátozottsága miatt a versenyzőkön és a választmányi tagokon kívüli

érdeklődőknek sajnos nem tudunk szállást és étkezést biztosítani. Így részvételük csak akkor válik lehetővé, ha az előbbiekről magánúton gondoskodnak.

A verseny helyszínéül a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium szolgál. A rendezvény kezdési időpontja február 25., péntek, 18.00 óra; menetrendje a megszokott, vagyis: ismerkedés után szakmai műhelymunka, vacsora, irodalmi est; másnap: reggeli, áhítat, délelőtti versenyrész, ebéd, délutáni versenyrész, vacsora, kiértékelő, eredményhirdetés, gálaműsor, majd úgynevezett buli. Az érkezők úgy válasszák ki az utazási eszközöket, hogy idejében megérkezzenek, másfelől pedig vasárnap délig hagyják el a bentlakást. Ajánlott vonatjáratokat a körlevélben tállaltok.

II. A hamarosan mögöttünk hagyott évben igencsak sikeresnek számítottak a különböző egyházkörökben megrendezett egyleti találkozók. Ezt figyelembe véve ezúttal is pályázatot hirdetünk területi találkozók szervezésére. A pályázat tárgyát olyan másfél-kétnapos időtarta-

folytatás az 14. oldalon

Az ODFIE Elnöksége

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 2005. évi központi rendezvényei

1. VIII. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny

FEBRUÁR 25–27., NAGYENYED

A rendezvény a fiókegyleteinkben alapfokon megrendezett versmondó- és népdaléneklő versenyek győzteseinek országos döntője. Egyszerre hagyományörző és tehetségkutató találkozó. A legjobb előadásokat hangszalagon és CD-lemezen is megörökítjük.

2. Egyletes újságírók találkozója

MÁRCIUS 31. – ÁPRILIS 1.

Az első ízben sorra kerülő találkozó célja a különböző helyi egyletekben szerkesztett ifjúsági lapok szerkesztőinek és munkatársainak szakmai tapasztalatcseréje és ismereteik bővítése.

3. Foglalkozás-vezetők tábora

ÁPRILIS 2–3.

A szintén első alkalommal megrendezésre kerülő tábor azon egyletvezetőknek szól, akik az ODFIE rendezvényein, ill. a helyi egyletek működtetése során többféle foglalkozást irányítanak. A tábor célja az ötletcseré mellett a sajátos szerepkörrel járó feladatok és felelősségi körök megosztása, és ezáltal az ODFIE programjainak, működésének hatékonyabb összehangolása.

4. Unitárius egyetemisták és főiskolások IV. találkozója

ÁPRILIS 15–17.

A találkozó elsősorban a címben kiemelt réteget célozza, az országos unitárius ifjúsági életbe való bevonás szándékával. Emellett a találkozó tapasztalat- és ötletcserére is alkalmas a különböző egyetemi városokban működő egyetemista körök tagjai és vezetői számára.

5. Fiatalközösségek II. találkozója

MÁJUS 6–8.

Az egyletekből „kinőtt” fiatalok közös hétvégi találkozójának célja az, hogy további működési lehetőségek feltérképezésével biztosítsa ennek a rétegnek a cselekvő jelenlétét az Egyházban és általában az erdélyi magyar közösségi életben.

6. Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szórványtábor, XII. kiírás

JÚLIUS 4–10.

7. Unitárius ifjúsági táborok (5 tábor), VI. kiírás

JÚLIUS 4–10., JÚLIUS 18–24.

A táborok célja a számbelileg kettős (nemzeti és felekezeti) kisebbségben élő magyar unitárius gyermekek és ifjak nemzeti és felekezeti azonosságtudatának ápolása.

8. Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút

JÚLIUS–AUGUSZTUS, ERDÉLY-SZERTE

9. IX. ODFIE Színjátós találkozó

AUGUSZTUS 5–8.

A színjátós találkozó a fiókegyleteink keretében működő színjátós csoportok verseny jellegű seregszemléje. Kiváló tehetségkutató és közösségépítő fórum.

10. XXIX. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

AUGUSZTUS 18–21.

Az ifjúsági konferencia az ODFIE 1928 óta megszervezett legfontosabb évenkénti rendezvénye: az erdélyi unitárius ifjúság seregszemléje, egy központi téma köré csoportosuló előadásokkal, istentiszteletekkel, vetélkedőkkel, táncszállal, művelődési és szórakoztató műsorokkal.

11. VIII. ODFIE Vezetőképző és az ODFIE 2005. évi küldöttgyűlése

SZEPTEMBER 6–8.

A vezetőképző célja a fiókegyletek vezetőinek alapfokú képzése: egyleti jellegű alapismeretek, vezetési stílusok és technikák, csoportfoglalkozási alapelvek, előadói fogások, menedzselési, programszervezési és pénzügyviteli ismeretek átadása.

12. VIII. ODFIE Egyház- és nemzettörténelmi vetélkedő országos döntője

NOVEMBER 4., KOLOZSVÁR

A rendezvény célja a történelemismeret bővítése, az Egyházhoz és a magyarsághoz való kötődés erősítése, tehát a nemzeti és egyházi azonosságtudat jó irányú befolyásolása.

13. Dávid Ferenc ifjúsági emlékzarándoklat (nyolcadik alkalom)

NOVEMBER 5., DÉVA

A névadó és egyházalapító püspökünk emléke előtti tisztelgés helyszíne a dévai vár, melynek falai között Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett. A programban emlék-istentisztelet, alkalmi beszédek, várjáték, koszorúzás, régizene és egyháztörténelmi előadás szerepel.

Kedves...

folytatás a 13. oldalról

mű rendezvények képezhetik, amelyekre a környékbeli (nem kizárólagosan azonos egyházköri) egyletek képviselői hivatalosak (25–35 fő). A program összeállításánál a saját elképzeléseiteket és az egyházköri képviselőitek javaslatait egyeztessétek. A pályázatnak egy-két oldalban tartalmaznia kell a programtervet, a szervezési feltételeket és a kivitelezés elképzelését (a különböző programrészek színhelyei, a szállás és étkeztetés biztosítása stb.), valamint a költségtervet, megjelölve azon költség-terveket, amelynek fedezését az ODFIE központi alapjából kéritek. A pályázatok benyújtása az év első felében bármikor történhet, elbírálásukról hetek alatt gondoskodunk.

III. Az ODFIE Választmánya nevében ismételtelen pályázati felhívással fordulunk hozzátok a jövő évi ifjúsági konferenciánk (2005. augusztus 18–21.), valamint a színjátós találkozó (2005. augusztus 5–8.) megszervezése tárgyában. A pályázatnak – egyszerűen és röviden – csak a szervezési szándék vállalását és a szervezési alapfeltételek ismertetését (pl. ütőképes helyi egylet, a szállás és az étkeztetés megoldása, a különböző programrészeknek megfelelő helyszínek) kell tartalmaznia. A IX. ODFIE Színjátós találkozó, illetve a XXIX. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia szervezését vállaló pályázatok ODFIE-székhelyre történő beérkezésének határideje: 2005. január 31.

A 2005. évi központi rendezvényeink programjaira és kivitelezésére „ötletszűretet” hirdetünk (mindenekelőtt az ifjúsági konferencia témaválasztása kapcsán). Az egyleti élet bármilyen más területét érintő véleményeket vagy ajánlásokat is jó néven vesszük. Ezek kifejezésére a postai lehetőségek mellett személyes alkalmat kínálnak a különböző rendezvényeken történő találkozások, valamint a választmányi körutak.

IV. Még mielőtt a végére érünk, két újabb rendezvényötlettel hozakodunk elő, melyek elsősorban az egyletekben előforduló különböző „szakmai” rétegek képviselőit érintheti.

Terveink szerint jövő tavasszal, március 31 – április 1-én kerülne sor a foglalkozás-vezetők találkozójára, amelyre mindazokat az egyletvezetőket, egylettagokat elvárjuk, akik általában az egyleti esteken különböző foglalkozásokat vezetnek le, találnak ki stb. Ezt a hétvégi találkozót a tapasztalat- és ötletcseréje jegyében kezdeményeztük. A találkozó a szakmai fejlődés céljával nyerhet életet.

Április elején az *egyletes újságírók találkozójára* kerülne sor. Amint a neve is mutatja, az április 2–3-ra tervezett rendezvényre azokat várjuk el, akik a helyi egyletekben újságszerkesztésre adják a fejüket. Hasznos tanácsok, érdekes ötletek, közös tapasztalatok, szakmai tudnivalók megosztása a cél, és ezzel szoros összefüggésben nem titkolt szándékunk a helyi egyletlapok megjelenésének újbóli fellendítése.

A fentiekben ismertetett két rendezvényötletre várjuk a visszajelzéseket. Legkésőbb *február 27-ig* hozzátok tudomásunkra, hogy szükséges-e a fenti programok beiktatása jövő évi rendezvényeink sorába, avagy sem? Más szóval arra kérünk: írjátok meg, hogy a ti egyletekből ki érdeklődik, hányan jönnétek el a szóban forgó találkozókra? Válaszaitokat előre is köszönjük.

Mindenkinek eredményes új esztendőt kívánunk!

Az új évre

Olyan nyugtató és jóleső érzés visszagombolyítani az elmúlt év fonalát, és rájönni arra, hogy kereső utunkon nem voltunk egyedül. Rohantunk ringó füveken, falvak, házak, sátorok és emberek között. Játékaink rongyosabbak, eljártunk néhány cipőt, elvesztettünk néhány sátorszeget, felfedeztünk, megkerestünk, végigjártunk, megszerveztünk, láttunk, hallottunk, tanultunk, tapasztaltunk, elénekeltük, eljátszottuk, ismerkedtünk, barátkoztunk, de főképp változtunk...

Mert minden év változtat kicsit rajtunk. Érdesebbre marja természetünk, élni tanít, simít egyet lelkünk ráncain, megbocsátani és elfogadni tanít. Minden év új személyeket, társakat, barátokat hoz közel hozzánk. Így tanulunk megbocsátani, de megbántani is. Mindez örömmel és gyakran bánattal jár – de ez így van, így volt rendjén.

Most itt állok, ismét útra készen. Batyuba kötöttem az elmúlt évet. Lassú léptekkel bár, de szívembe lopakodik az új év is. Nem teszek fogadalmakat, nem álmodozom, csak reménykedem abban, hogy ez az év is olyan lesz, mint a többi: lesz benne jó is, rossz is, pihenés és rohanás is, mosoly és könny is. Reménykedem abban, hogy ez évben is lesz akaratum megkeresni egymást, lesz elég erőnk megélni mindazt, ami ránk vár. És reménykedem abban, hogy találkozom veletek, fiatalokkal, barátokkal.

Elindulok. Felettem az égbolt, mellettem a fák, lábam alatt a föld. Ki jön velem?

Fülöp Júlia

Kedves Ifjú Barátaink! Kedves Felfedezők!

Újra itt vagyunk! Gratulálunk minden eddigi versenyzőnknek, és várjuk továbbra is mindenki jelentkezését. **Értékes nyereményekkel jutalmazuk munkátokat minden fordulóban, a végén pedig nyári táborozás is vár egyházköriönként az összesítésben legtöbb pontot gyűjtő hat versenyző számára!**

Játékunk: szellemi kirándulás az unitarizmus világában. Nem az a döntő, mit tanítottak nektek eddig egyházunkról és ebből mennyit jegyeztetek meg; ennél sokkal fontosabb, miként tudtok tájékozódni, mennyire vagytok kitartóak a keresésben, mennyire vagytok önállóak a munkában, mekkora mértékben sarkall a kíváncsiság. Tudjátok, a felfedezés öröme!...

Az alábbi kérdésekre adandó válaszokat az *Unitárius Közlöny* 2005. évi 1. számában (vagyis éppen e számban) találjátok meg. A helyes válaszokat, valamint a helyesen válaszolóknév sorát a *Közlöny* 2005-ös évfolyamának 3., márciusi számában hozzuk nyilvánosságra. Arra kérünk, ne írjatok semmit ceruzával, csakis golyóstollal, vagy tintával. Minden lapra írjátok fel neveteket, életkorotokat és a borítékra teljes címeteket is! A kérdőívet a *Közlöny*-ből vágjátok ki, töltsétek ki. Ha hosszabban kell válaszolni, akkor egy tiszta, fehér lapon mellékeljétek a válaszokat, rajzokat. Lehetőleg kerüljétek a javításokat. Törekedjétek a minél olvashatóbb, szebb írásra!

Jó kutakodást! Sikeres felfedezést! Izgalommal várjuk válaszaitokat!

Borítékolva postázzátok a címemre, saját címeteket pontosan feltüntetve. Részt vehet minden 9–14 év közötti fiatal. Beküldési határidő: 2005. február 28-a.

Postai cím: Fekete Levente 527005 Aita Mare Str. Főút 349 Jud. Covasna RO

Előző lapszámunkban hibásan közöltük az első forduló megfejtesében Dávid Ferenc eredeti nevét. Helyesen: Franz Hertel, Hertel Ferenc.

Tükör

Ismertesd röviden – füzetlapnyi terjedelemben – egyházközségedben az ifjúsági egylet újságát. Ha még nincs, akkor te hogyan képzelned el mint szerkesztőt? Írj egy bemutatkozó vezércikket is! **10 pont**

Forgószelel

1. Mi a homoródoklánci templom kazettás mennyezetén levő díszítő motívumok érdekessége? **10 pont**

.....

.....

2. 2005-ben hány rendezvényt szervez az ODFIE 2005-ben? Nevezd meg, hogy számodra melyik lenne a legizgalmasabb? Indokold meg! **10 pont**

.....

.....

3. Mit nevez Emerson fiának írt intelmében „halálos nyavalyának”? Szerinted miért? **5 pont**

.....

.....

Gyorsaság

Bemegy a városi turista egy falusi kovácsműhelybe, nézelődés közben megfog egy izzó patkót, amit villámgyorsan el is dob. A kovács mosolyogva kérdezi:

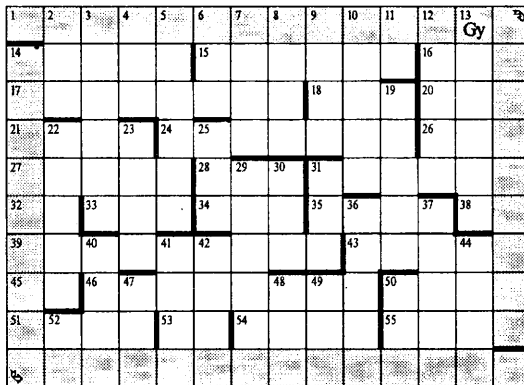
– Csak nem égette meg a kezét, uram?

– ...! – feleli a turista. (A választ lásd a rejtvényben!)

Vízszintes: 1. A poén első része.

14. Mely ideje? 15. Bútordarab. 16. Rostnövény. 17. Termodinamikai extenzív mennyiség. 18. Szlovák régiesen, ill. gúnyosan. 20. Argentína olimpiai jele. 21. Gaz. 24. Menekülő. 26. Ily módon, 27. Esetleg. 28. Esőn álló. 31. Csokonai-darab címszereplőjének férje. 32. Parancsoló. 33. Időmérő. 34. Kábítószer-fajta. 35. Orosz együttes, két lány alkotja. 38. Sort közepe! 39. Nehézhidrogén. 43. Az égig ér. 45. Puha fém. 46. Anna ..., Tolsztoj regénye. 50. Abba az irányba. 51. Családi szövetség. 53. Tangens. 54. Számítógép-tartozék. 55. Az utcán.

Függőleges: 2. Egy, németül. 3. Téli úttisztító eszköz. 4. Bizonyos ideje. 5. Orosz női név. 6. A kőpénzek szigete (YAP). 7. Énekesmadár-fajta. 8. Egyetemi kar. 9. A mértékegység 10⁻¹⁸-szorosát jelenti. 10. Híres kozmetikum-márka. 11. Hollandia autójelle. 12. ... Delon, francia filmszínész. 13. Hargita megyei tájegység. 14. A poén második része. 19. Születésnap sümemény. 22. Nauru fővárosa. 23. Vízbe érint. 25. Nyakmelegítő. 29. Madzag. 30. Mókus háza. 31. Motorkerékpár-márka. 36. Sóstó a Bărăganban. 37. Szökik. 40. Cári rendelet. 41. ... a csiziót, tisztában van a dolgokkal. 42. Csodás történet. 44. Olasz folyó. 47. Angol Anna. 48. Nem úgy. 49. Nemzet. 50. Képzőművészeti alkotás. 52. Nedv.

Válóok

Helyezze el a mellékelt hálóban az alábbi szavakat, hét kivételével. Helyes megoldás esetén ebből a hét szóból a következő vicc poénját állíthatja össze:

Feleség az ügyvédnél:

- Ügyvéd úr, el akarok válni a férjemtől!
- Miért, asszonyom?
- Mert minden este lemegy, hogy megvegye az újságot.
- De asszonyom, ez még nem válóok!
- ...! (A poént lásd a rejtvényben!)

2 betűsek: DE, FO, LS

3 betűsek: ITT, JÖN, LEJ, LEJ, MÁS, MÍG, MOS, OKI, SAV, TEJ, ZÁP

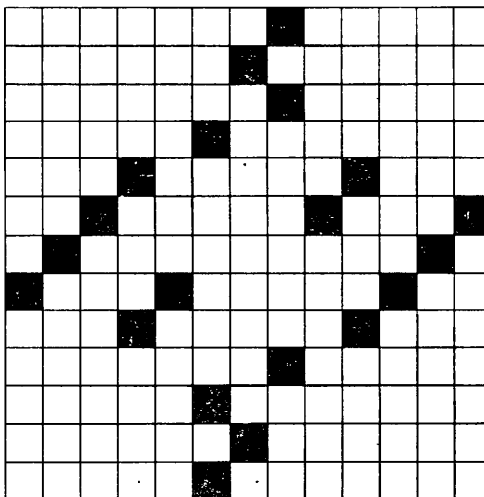
4 betűsek: ALÓL, ÁRUL, IGEN, MERT, ROLÓ, TÓRA

5 betűsek: ATALA, ÁRULÓ, HALAS, HATOK, KARÓS, KILOP, LEBUJ, LILIK, LÓBÁL, MAGÓG, MIKOR, PASAS, PIRÓK, PIROS, SIMÍT, TOROS

6 betűsek: ALAKÍT, EGEREK, ÉGERES, FALAZÓ, ITALOS, MINDIG, ODÁZÁS, REGGEL, TAKARÓ, TANÍTÓ, TÁROZÓ, VALÓDI

7 betűsek: ÁTLAGOS, FELÁLLÓ, FÉLÁLOM, FOGATOS, ITALOZÓ, INARI TÓ, LEBUKIK, LEKOPIK, LEVAKAR, RÓKAMÁL, SIMOGAT, TOBOZOS

9 betűsek: KISIPAROS, LEKAPARÁS

A rejtvényt készítette: Forrai Tibor

Kedves Rejtvényfejtők!

Az Unitárius Közlöny ezentúl több munkát ad Önöknek. Lapszámonként két rejtvényt közlünk. Nyereménysorsolásainkon természetesen azok vehetnek részt, akik mindkét rejtvényt megfejtését beküldik (persze egyetlen borítékban). A rejtvényezésre viszont kéthónapos időkeret áll rendelkezésükre.

E havi rejtvényeink megfejtését március 5-éig várjuk. A helyes megfejtéseket beküldők között értékes könyvnyereményt sorsolunk ki.

A 2004. évi utolsó lapszámunk rejtvényének megfejtői közül Balázs Gyöngyvér gyergyószentmiklósi Olvasónk nyert könyvajándékot. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár

Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Győrő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: Rezi Éva
Kivitelezés: Ruzsa István

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 10-e.

15 napnál régebbi eseményről
szóló olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.